

Arbejdstilsynet Nyheder Tilsyn Regler Information Selvbetjening Kort og godt Arb

- ✦ Love
- ✦ Bekendtgørelser
- ✦ Domme
- ✦ At-vejledninger
- ✦ At-anvisninger
- ✦ At-meddelelser
- ✦ Tekniske forskrifter
- ✦ Samarbejdsdirektiver
- ✦ At-cirkulæreskrivelser
- ✦ At-interne instrukser
- ✦ Regler for Grønland
- ✦ Produktdirektiver

At-intern instruks om tilsyn, hvor straf kan komme på tale

At intern instruks nr. 3
15. marts 2005

Emne og baggrund

Folketinget har den 4. juni 2004 vedtaget Lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (retssikkerhedsloven). Loven trådte i kraft den 1. januar 2005. Den har blandt andet til formål at styrke retssikkerheden for borgere og virksomheder på områder, hvor sæmmyndigheder har bestemmelser, der giver dem mulighed for at oplyse eventuelle straffesager, uden om reglerne i retsplejeloven.

Retssikkerhedsloven er i det væsentlige kun en lovfæstning af Arbejdstilsynets hidtidige praksis om oplysning af sager, hvor straf kan komme på tale.

Retssikkerhedsloven medfører, at Arbejdstilsynet ikke må oplyse en sag, hvis oplysningerne kun er relevante for en straffesag. Loven medfører dertil, at ingen har pligt til at meddele Arbejdstilsynet oplysninger, som kan blive brugt mod vedkommende i en evt. straffesag, så snart der er konkret mistanke om, at der foreligger et strafbart forhold.

Loven medfører ikke ændringer i Arbejdstilsynets muligheder for at reagere med forbud, påbud mv. over for ulovlige arbejdsmiljøforhold. Med hensyn til muligheden for, at der føres en straffesag for en overtrædelse, medfører retssikkerhedsloven, at der ikke kan gennemføres en straffesag for en overtrædelse, hvis Arbejdstilsynet ved et tilsyn oplyser sagen, ud over hvad der er nødvendigt, for at kunne reagere administrativt.

Følgende retningslinier skal derfor følges for at sikre, at Arbejdstilsynet overholder retssikkerhedslovens bestemmelser, således at muligheden for, at der kan rejses tiltale i sager, hvor der sker grove overtrædelser af arbejdsmiljøloven, bevares.

Instrukts

Denne instruks vedrører kun de sager, hvor straf kan komme på tale, jf. Arbejdstilsynets Instruks om tiltale.

Oplysning af sager

Arbejdstilsynets tilsynsførende må alene bruge deres beføjelser til at oplyse en sag, i det omfang det er nødvendigt, for at kunne reagere administrativt med påbud, forbud mv. Hvis der er behov for at oplyse en sag, med henblik på at kunne føre en straffesag, skal politiet anmodes om at indhente de fornødne oplysninger. Disse retningslinier vil særligt være relevante i følgende tilfælde:

1) Ved grove overtrædelser

Ved konstatering af en grov overtrædelse skal den tilsynsførende oplyse sagen ved at bede om faktuelle oplysninger, og ved at gøre iagttagelser, foretage opmålinger mv., i det omfang det er nødvendigt, for at kunne reagere med påbud mv. om at lovliggøre forholdet.

Den tilsynsførende kan se bort fra, at oplysningerne kan være af betydning for en straffesag, så længe oplysningerne er nødvendige at få, for at kunne reagere med påbud mv.

2) Ved kontrol af påbud

Hvis der, for at afklare om et påbud er efterkommet, er behov for at stille spørgsmål eller bede om at se tilgængelig dokumentation, skal den tilsynsførende gøre dette, indtil det står klart, om påbudet er efterkommet eller ej. Ved kontrol af efterkommelse af påbud, må den tilsynsførende altså stille de spørgsmål, der er nødvendige for at klarlægge, om et påbud er efterkommet helt, delvist eller slet ikke. Ved delvis efterkommelse, skal den tilsynsførende overveje et nyt påbud til virksomheden.

Så snart det måtte blive konstateret eller oplyst, at der intet er gjort for at efterkomme påbudet, skal oplysning af spørgsmålet om efterkommelse af påbudet imidlertid ophøre.

3) Arbejdsulykker

Når Arbejdstilsynet tilkaldes, fordi der er sket en arbejdsulykke, skal den tilsynsførende gennem iagttagelser og opklarende spørgsmål om faktuelle forhold, søge at klarlægge det hændelsesforløb, der førte frem til ulykken. Sagen skal søges oplyst med det sigte, dels at kunne give påbud om at ændre nogle forhold på virksomheden, hvis det er relevant, og dels at kunne vejlede virksomheden om at forebygge lignende ulykker. Sagen må ikke oplyses med henblik på at placere et evt. skyldspørgsmål.

Ved ulykker, der først kommer til Arbejdstilsynets kendskab, en tid efter de er sket, fx. på baggrund af politinotitser eller ulykkesanmeldelser, kan der enten ske et besøg for at vejlede om ulykkesforebyggelse, eller politiet kan anmodes om at efterforske sagen. Der kan godt gives påbud om det eller de forhold, der var årsag til ulykken, men så skal det være på baggrund af konstateringer, der gøres ved det pågældende besøg. Ulykkesrisikoen skal altså være aktuelt til stede ved besøget.

Regler om selvinkriminering

Ingen har pligt til at give Arbejdstilsynet oplysninger, der kan bruges mod dem i en straffesag.

Derfor har den tilsynsførende i alle sager om grove overtrædelser, arbejdsulykker eller manglede efterkommelse af påbud, pligt til at oplyse den eller de, der kan straffes for overtrædelserne, at vedkommende ikke har pligt til at meddele Arbejdstilsynet oplysninger, hvis der senere skal kunne indstilles til tiltale for overtrædelserne.

Ledelse og ansatte kan, uden at give skriftligt samtykke, af egen drift frivilligt give oplysninger om et strafbart forhold, såfremt de ikke selv kan straffes for overtrædelserne. Den tilsynsførende skal i så fald notere oplysningerne og lade dem indgå i sagen.

Straf mod ansatte

Ved konstatering af en grov overtrædelse må den tilsynsførende, på grund af reglerne om selvinkriminering, ikke stille spørgsmål til den ansatte, der udfører det uforsvarlige arbejde, ud over hvad der er relevant for at reagere med påbud mv. Der må således ikke spørges til den ansattes eventuelle aktive omgængelse af sikkerhedsforanstaltninger, da dette alene er relevant for en eventuel straffesag mod vedkommende. Den tilsynsførende skal oplyse den ansatte om, at han/hun ikke har pligt til at udtale sig. Den tilsynsførende må gerne høre på, hvad den ansatte eller andre personer eventuelt af egen drift ønsker at fortælle om sagen. Den tilsynsførende skal i så fald notere oplysningerne, og lade dem indgå i sagen. Hvis den tilsynsførende på stedet vurderer, at det ikke vil være relevant med en straffesag mod den ansatte, kan der ses bort fra spørgsmålet om selvinkriminering.

Sagsoverdragelse til centerjuristen

Den tilsynsførende skal i tilfælde af grove overtrædelser, arbejdsulykker, eller når det er konstateret, at et påbud ikke er efterkommet, overdrage sagens dokumenter til centerjuristen, der derefter afgør, om der grundlag for at indstille til tiltale, eller om politiet skal anmodes om at skaffe yderligere oplysninger i sagen.

Virksomheden og dens ansatte må herefter ikke kontaktes af Arbejdstilsynet med henblik på at skaffe flere oplysninger i sagen.

Der henvises til Bilag A for konkrete eksempler på, hvorledes forskellige tilsynssituationer, hvor straf kan komme på tale, håndteres af den tilsynsførende.

Ikrafttræden

Straks

Vedligeholdelse

Kontor for Virkemidler foretager halvårligt en vurdering af, om der er behov for revision af denne instruks.

Bilag A

1) Konstatering ved egne iagttagelser.

Når der konstateres en grov overtrædelse ved selvsyn

Ved et tilsyn konstateres fx løft af ekstremt tunge byrder, eller arbejde i højden uden sikkerhed mod nedstyrtning, hvor den tilsynsførende vurderer, at straf mod ansatte ikke er aktuelt.

Den tilsynsførende må foretage opmålinger, gøre supplerende iagttagelser, tage fotos mv.

Ledelse og ansatte har pligt til at meddele oplysninger til Arbejdstilsynet i det omfang, det er nødvendigt, for at der kan reageres administrativt. Der må stilles spørgsmål om faktuelle forhold. Det kan være spørgsmål som:

- Byrdens vægt
- Hvem der er arbejdsgiver
- Virksomhedens ejerform
- Hvor vedkommende er ansat
- Hvad man er i gang med at lave
- De involverede personers alder.

Der må ikke foretages efterforskning eller ske afhøringer. Den tilsynsførendes iagttagelser og undersøgelser danner grundlag for afgivelse af en administrativ afgørelse.

Juristen får overdraget sagen, og vurderer, om der foreligger en strafbar overtrædelse. Hvis dette vurderes at være tilfældet, kan sagen afgøres med et administrativt bødeforlæg, eller der kan foretages politianmeldelse som sædvanligt. Arbejdstilsynet oplyser ikke sagen yderligere.

Når ansatte af egen drift omgår vigtige sikkerhedsforanstaltninger

Under et besøg konstateres ved egne iagttagelser, at en ansat groft overtræder arbejdsmiljøloven, ved at arbejde i højden uden at bruge en sikkerhedsline, der er til stede.

Der foreligger nu en konkret mistanke mod den ansatte, der gør, at denne ikke har pligt til at meddele Arbejdstilsynet oplysninger om det strafbare forhold.

Arbejdstilsynet skal informere vedkommende om, at denne ikke har pligt til at udtale sig om overtrædelsen. Den ansatte har dog pligt til at oplyse navn, bopæl, fødselsdato, og hvor vedkommende arbejder. Den tilsynsførende må gerne høre, om vedkommende ønsker at oplyse noget til sagen, men der må ikke stilles spørgsmål.

Den tilsynsførende må foretage opmålinger, gøre supplerende iagttagelser, tage fotos mv., ligesom virksomhedens ledelse og ansatte har pligt til at meddele oplysninger om faktuelle forhold til Arbejdstilsynet. Men kun i det omfang det er nødvendigt, for at kunne reagere administrativt. Der må ikke spørges om oplysninger, der kun vil være relevante for en eventuel straffesag.

Den tilsynsførende må gerne høre på og notere sig, hvad virksomhedens ledelse og ansatte af egen drift må ønske at give af kommentarer, bemærkninger og oplysninger, men der må ikke stilles yderligere spørgsmål om det ulovlige forhold.

Juristen får overdraget sagen, og vurderer, om der foreligger en strafbar overtrædelse.

Hvis dette vurderes at være tilfældet, kan sagen afgøres med et administrativt bødeforlæg eller der kan foretages politianmeldelse som sædvanligt.

Arbejdstilsynet oplyser ikke sagen yderligere.

2) Kontrol af om et påbud er efterkommet.**Når det kan iagttages, at påbud ikke er efterkommet**

Ved et kontrolbesøg, kan den tilsynsførende konstatere, at der ikke er gjort noget for at efterkomme påbudet. Enten ved selvsyn, eller fordi en arbejdsleder oplyser, at der intet er gjort.

Virksomhedens ledelse og ansatte har fra det tidspunkt ikke pligt til at give yderligere oplysninger om det pågældende forhold. Den tilsynsførende må gerne høre på og notere sig, hvad virksomhedens ledelse og ansatte af egen drift må ønske at give af kommentarer, bemærkninger og oplysninger, men der må ikke stilles spørgsmål.

Den tilsynsførende må ikke oplyse sagen yderligere ved fx. at foretage

opmålinger, forlange at se dokumentation mv. Der må godt kontrolleres andre forhold på virksomheden.

Juristen får overdraget sagen, og vurderer, om der foreligger en strafbar overtrædelse.

Hvis dette vurderes at være tilfældet, kan sagen afgøres med et administrativt bødeforlæg, eller der kan foretages politianmeldelse som sædvanligt.

Arbejdstilsynet oplyser ikke sagen yderligere.

Når det er nødvendigt at spørge, for at finde ud af, at et påbud ikke er efterkommet

Ved et kontrolbesøg er det ikke umiddelbart til at se, om påbudet er efterkommet. Det kan være tilfældet både ved påbud om materielle forhold, og ved påbud om fx APV eller brugsanvisninger. Den tilsynsførende må foretage undersøgelser og stille opklarende spørgsmål til ledelse og ansatte, indtil det står klart, at der ikke er gjort noget for at efterkomme påbudet.

Så snart dette står klart, har virksomhedens ledelse og ansatte ikke pligt til at give oplysninger om det pågældende forhold. Den tilsynsførende må gerne høre på og notere sig, hvad virksomhedens ledelse og ansatte af egen drift, må ønske at give af kommentarer, bemærkninger og oplysninger, men der må ikke stilles spørgsmål.

Den tilsynsførende må ikke oplyse sagen yderligere, ved fx. at foretage opmålinger, forlange at se dokumentation mv. Der må godt kontrolleres andre forhold på virksomheden.

Juristen får overdraget sagen, og vurderer, om der foreligger en strafbar overtrædelse.

Hvis dette vurderes at være tilfældet, kan sagen afgøres med et administrativt bødeforlæg, eller der kan foretages politianmeldelse som sædvanligt.

Arbejdstilsynet oplyser ikke sagen yderligere.

Hvis påbudet er søgt efterkommet, men arbejdsforholdet stadig ikke lever op til lovens krav, kan der gives et nyt påbud. Til at oplyse denne afgørelse gælder oplysningspligten for arbejdsgiver, ledelse og ansatte. En straffesag om den mangelfulde efterkommelse vil i det tilfælde være udelukket.

3) Undersøgelse af ulykker.

Når Arbejdstilsynet bliver tilkaldt umiddelbart efter ulykken er indtruffet Den tilsynsførende ankommer til ulykkesstedet og skal forsøge at klarlægge hændelsesforløbet ved at gøre iagttagelser og ved at stille opklarende spørgsmål om faktuelle forhold til ledelse og ansatte. Der må ikke foretages efterforskning eller foretages afhøringer.

Den tilsynsførende skal herudfra vurdere, om der er behov for at reagere med en administrativ afgørelse for at forhindre, at ulykken gentages.

Den tilsynsførende må vurdere, om der er sket en så grov overtrædelse, at det kan blive til en strafferetlig tiltale. Hvis det er tilfældet, skal enhver, der kan blive straffet for overtrædelsen, gøres opmærksom på, at vedkommende ikke længere har oplysningspligt. Andre har stadig oplysningspligt i det omfang, det er nødvendigt, for at den tilsynsførende kan reagere administrativt.

Den tilsynsførende må herudover gerne høre på og notere sig, hvad andre end de der kan blive straffet, af egen drift må ønske at give af kommentarer, bemærkninger og oplysninger, men der må ikke stilles spørgsmål.

Den tilsynsførende overdrager sagen til juristen, der vurderer, om der skal indgives politianmeldelse. Arbejdstilsynet oplyser ikke sagen yderligere.

Når AT besøger en virksomhed som følge af en politirapport, politinotits mv.

Politirapport

Hvis Arbejdstilsynet modtager oplysninger i form af en politirapport, hvor politiet har gennemført sagsoplysning, kan der indstilles til tiltale på baggrund af politirapporten. Der kan gennemføres besøg på virksomheden med henblik på at forebygge lignende ulykker. Der må gerne spørges ind til ulykken i det omfang, det er relevant for at reagere administrativt eller for at vejlede om ulykkesforebyggelse.

Politinotits eller ulykkesrapport

Hvis Arbejdstilsynet modtager oplysninger i form af en politinotits eller ulykkesrapport om, at der er sket en ulykke, kan politiet anmodes om at efterforske sagen med henblik på straf, hvis det skønnes relevant. Virksomheden kan dog besøges for at forebygge, at der sker nye ulykker. Besøget skal i så fald alene tage udgangspunkt i de forhold, der observeres ved selve besøget, og der må ikke spørges ind til ulykken, hvis en straffesag senere skal kunne komme på tale.

Supplerende bemærkninger om at kræve og modtage oplysninger

Ingen er forpligtet til at afgive belastende oplysninger, der kan medføre en tiltale og domfældelse mod vedkommende selv. Det gælder fysiske personer, og det gælder juridiske personer som fx. et aktieselskab (hvor man skriver til virksomheden og beder om oplysninger).

Den eller de, der kan straffes for en overtrædelse, skal have meddelt af Arbejdstilsynet, at de ikke har pligt til at udtale sig. De kan alene meddele Arbejdstilsynet oplysninger om det strafbare forhold, hvis de frivilligt, og på et informeret grundlag, giver skriftligt samtykke hertil. Arbejdstilsynet gør ikke brug af denne mulighed. Evt. sagsoplysning efter strafferetsplejen foretages alene af politiet.

Andre end den eller de, der kan straffes, har oplysningspligt i det omfang, det er nødvendigt, for at Arbejdstilsynet kan reagere administrativt. Ledelse og ansatte kan herudover frivilligt meddele oplysninger til brug for en straffesag mod andre ansatte eller mod virksomheden til Arbejdstilsynet, men de skal informeres om, at de ikke har pligt til det.

 Udskriv Se indkøbsvogn Om hjemmesiden Sitemap Tip-en-ven Top